

B.2.2 Seriøsitetsskrav

VEILEDNING til deg som skal lage ferdig dette dokumentet

Det som er markert **gult** må du

- Fylle inn, eller
- Kontrollere om relevant/korrekt eller om henvisning til punkt/dokument er oppdatert

Slett rød tekst

Venstreklikk på overskriften «Innhold» nedenfor → Oppdater tabell → Oppdater hele tabellen

For <avtale navn/nr>

Prosjekt nummer og navn

Innhold

Forord	2
1. Generelt	2
2. Definisjoner	2
3. HMS kort og oversiktslister	3
3.1 HMS-kort	3
3.2 Oversiktsliste	3
4. Måltall for andel faglærte og lærlinger	3
5. Krav om lærlingordning	4
6. Krav om prisdifferanse mellom faglært og ufaglært	4
7. Rapporteringsplikt til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR)	4
8. Språk	5
9. Lønns- og arbeidsvilkår	5
10. Bruk av underleverandører, herunder innleid arbeidskraft	6
11. Betaling til bank	6
12. Revisjon	6

Forord

Seriøsitetstkravene er utformet slik at mange leverandører normalt kan oppfylle de absolutte kravene. Videre er kravene i stor grad supplert med økonomiske virkemidler for å påvirke leverandøren og bransjen til ønsket atferd.

[Etter at pris er avklart bør byggherrens prosjektleder budsjettere med den økonomiske betydningen av virkemidlene i de to punktene nedenfor]

Leverandør oppfordres til å vurdere den økonomiske betydningen av virkemidlene som seriøsitetstkravene legger opp til, og ta høyde for det i sitt tilbud. Dette gjelder spesielt:

- [4. Måltall for andel faglærte og lærlinger](#)
- [6. Krav om prisdifferanse mellom faglært og ufaglært](#)

1. Generelt

Avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende seriøsitetstkrav.

Leverandøren skal dokumentere oppfyllelse og oppfylleelsesgrad og bør innarbeide kravene i sitt kvalitetssystem.

Seriøsitetstkravene kan bare fravikes skriftlig av byggherrens SHA-leder.

2. Definisjoner

Faglært/fagarbeider	Person med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til norsk fagopplæringslovgivning eller utenlandsk fagutdanning som er tilsvarende norsk utdanning
Ufaglært	Person som ikke oppfyller overnevnte krav til faglært eller som ikke er lærling
Lærling	Person med lærekontrakt med sikte på fag- eller svenneprøve jf. opplæringslova § 4-1 . Kontrakten skal være godkjent av fylkeskommunen jf. opplæringslova § 4-5 .
Kandidat for fagbrev på jobb	Person med kontrakt om opplæring på grunnlag av allsidig praksis og realkompetanse med sikte på fag- eller svenneprøve, jf. opplæringslova § 4-1 . Kontrakten skal være godkjent av fylkeskommunen jf. opplæringslova § 4-5 .
Utenlandsk utdanning som er sidestilt norsk utdanning	Utenlandsk utdanning er sidestilt når den har samme nivå og omfang som den norske, og inneholder mange av de vesentlige elementene i det aktuelle faget. Slik utenlandsk utdanning skal være godkjent av relevant godkjenningsskontor (NOKUT) dersom landet utdanningen er tatt i er omfattet av godkjenningssystemet. Dersom landet ikke er omfattet av godkjenningssystemet skal leverandøren dokumentere at utdanningen er tilsvarende norsk utdanning.
Bygg- og anleggsgagnene	De fag som omfattes av utdanningsprogrammet for: <ul style="list-style-type: none"> • Bygg- og anleggsteknikk • Teknologi- og industrifag • Elektrofag • Anleggsgartnerfaget

Kommentert [SH1]: DFØ bruker termen «nasjonal» og sidestiller person som har fått fagbrev i Norge etter 4 – 4 ½ års utdanning, med person fra utlandene som har fått fagbrev etter 6-12 måneders utdanning. Vi mener bruk av «nasjonal» gir næring til useriøse leverandører og bruker derfor termen «norsk» på samme måte som opplæringslova og NOKUT.

Kommentert [SH2]: Vi har supplert med flere relevante fag. Hvert av utdanningsprogrammene inneholder mange ulike fagbrev.

3. HMS kort og oversiktslister

3.1 HMS-kort

Alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen skal bære lett synlig gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol. aksepteres ikke som HMS-kort. Personer som ikke oppfyller kravet om HMS-kort vil bli bortvist fra bygge- eller anleggsplassen.

3.2 Oversiktsliste

Personer som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen skal registrere seg inn og ut av oversiktslisten med app på mobiltelefonen sin. Ved behov vil byggherren sørge for at det i tillegg blir etablert kortleser og adgangskontroll (rondell). Krav om oversiktsliste fremgår av [byggherreforskriften § 15](#). Byggherrens dataverktøy for oversiktsliste skal brukes.

Timer for utførelsen av kontraktarbeidet på bygg- eller anleggsplassen skal registreres i oversiktslisten. I tillegg til at oversiktslisten skal ivareta formålet jf. byggherreforskriften, skal leverandøren bruke oversiktslisten for å dokumentere oppfylleelsesgrad av andel faglærte og lærlinger.

4. Måltall for andel faglærte og lærlinger

Ved utførelsen av kontraktarbeidet på bygg- eller anleggsplassen er det et mål at 100 % (måltall) av arbeidede timer samlet utføres av:

- Fagarbeidere som er faglært i fag relevant for arbeidet
- Og inntil 10 prosentpoeng av måltallet utføres av lærlinger og kandidat for fagbrev på jobb, i fag relevant for arbeidet

Det skal være fagarbeidere i alle bygg- og anleggsgagnene (se pkt. [2. Definisjoner](#)), som omfattes av kontrakten.

Det ytes bonus av vederlaget med 0,05 % per 1 prosentpoeng andel oppnåelse av måltallet. Eksempel:

- 8 prosentpoeng faglært + 2 prosentpoeng lærlinger og kandidat for fagbrev på jobb = 10 % oppnåelse av måltallet, medfører 0,5 % bonus
- 44 prosentpoeng faglært + 6 prosentpoeng lærlinger og kandidat for fagbrev på jobb = 50 % oppnåelse, medfører 2,5 % bonus
- 90 prosentpoeng faglært + 10 prosentpoeng lærlinger og kandidat for fagbrev på jobb = 100 % oppnåelse medfører, 5 % bonus

Måltallet kan oppfylles av leverandøren og hans underleverandører.

Bonusen beregnes ut fra det totale vederlaget før mulkt, avkorting og bonus. Leverandøren skal sende krav om bonus i slutfaktura. Der kontrakten er rammeavtale, skal leverandøren sende krav om bonus i slutfaktura tilknyttet avropsavtalen. [Gulmarkert setning kan fjernes dersom kontrakten ikke er rammeavtale]

Leverandøren skal bruke byggherrens dataverktøy for oversiktsliste jf. [byggherreforskriften § 15](#) for dokumentasjon av oppfylleelsesgrad av andel faglærte og lærlinger.

Kommentert [SH3]: Som følge av at dette er knyttet til bonus for andel faglærte og lærlinger, forventer vi høy motivasjon for å etterleve kravet om å registrere seg i oversiktslisten jf. krav i byggherreforskriften.

Kommentert [SH4]: Vi har valgt bort DFØ sitt absolutte krav til prosentandel og heller innført en effektiv frivillig ordning med bonus. DFØ sin tilnærming med å tilpasse % kravet til bransjen, mener vi ikke påvirker bransjen i særlig grad til ønsket adferd. Vår modell er utformet slik at de fleste leverandører normalt kan oppfylle de absolutte kravene, og supplert med økonomiske virkemidler for å påvirke leverandøren og bransjen til ønsket atferd. Noen fag har liten andel faglærte eksempelvis ventilasjonsbransjen, mens andre har høy andel som eksempelvis lovregulerte elektro-fag.

Kommentert [SH5]: Vi har samlet bestemmelse om faglærte og lærlinger for å oppnå fleksibel innbyrdes fordeling av andel faglærte og lærlinger. Dette imøtegår arbeidsgivers behov for å bruke lærlinger på oppdrag med relevant arbeid for lærlingens læreplanen.

Kommentert [SH6]: Her ser vi ingen hensikt å begrense dette til bygg- og anleggsgagnene som vi har ande steder i dokumentet. Alle fagbrev er positivt, og det gjør det lettere å få automatisk statistikk ved hjelp av integrasjon med Stiftelsen Sentralregisteret (SFS).

Kommentert [SH7]: Praksisbrevkandidat og lærekandidat er utelatt fordi det er jf. opplæringslova en løsning på lavere nivå som ikke fører til fagbrev.

Kommentert [SH8]: Motiverer ufaglærte og deres arbeidsgivere til å gå inn i ordningen med fagbrev på jobb.

Kommentert [SH9]: Bonusordningen er helt ny og derfor enda ikke prøvd ut. Nye seriositetskrav og bonusordningen spesielt blir første gang en del av kontrakt i byggeprosjekt som konkurranseutsettes i år.

Kommentert [SH10]: Bonus med tilhørende krav forventes å gi kunden kortere byggetid, mindre feil, mindre prosjektadministrasjon, lavere byggekostnad og lavere LCC, som følge av forventet høyere andel faglærte enn ved bruk av DFØ modellen.

Kommentert [SH11]: Størrelsen på bonus (maks 5 %) er et resultat av:
• Kravet om 10 % prisdifferanse mellom faglærte og ufaglærte i punkt 6
• ½ av vederlaget er normalt arbeid og ½ er materiell kostnad

Kommentert [SH12]: Vi benytter «totale vederlaget» til erstatning for «kontraktssum» for å forholde oss til termer brukt i norsk standard og for å få med endringer på kontraktssummen.

5. Krav om lærlingordning

Leverandører skal være tilknyttet en lærlingordning og én eller flere lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet **innenfor bygg- og anleggsgagnene** (se pkt. [2. Definisjoner](#)), jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter.

Kravene gjelder ikke der leverandøren har inngått lærekontrakt, men ikke kan benytte vedkommende under leveransen på grunn av forhold som skyldes lærlingen.

Alle utførende ledd skal være tilknyttet en lærlingordning i fag som omfatter hoveddelen av leveransen til leverandøren (omfatter også bemanningsforetak) med disse unntak:

- Der virksomheten leverer tjeneste uten relevant fagutdanning og på den måten ikke undergraver fagutdanningen og rekrutteringen til bransjen
- Der det anses som uforholdsmessig etter kontraktens innhold
- Der leverandøren kan dokumentere reelle forsøk på å inngå lærekontrakt uten å lykkes. Der gjenstående kontraktsperiode er mer enn tre måneder, anses kravet kun oppfylt der leverandøren med jevne mellomrom gjør reelle forsøk på å inngå ny lærekontrakt.
- Der virksomheten er enkeltpersonforetak uten ansatte og underleverandør til leverandøren.
- Der virksomheten er aksjeselskap med inntil en ansatt og underleverandør til leverandøren. Den ansatte skal være eier av aksjeselskapet.

6. Krav om prisdifferanse mellom faglært og ufaglært

Denne bestemmelsen får betydning for alle vederlag leverandøren fakturerer (faktura for endringsarbeid, regningsarbeid, avdragsfaktura, slutfaktura etc.).

Der byggherren mottar tilbud på timepris uten at det er spesifisert om prisen gjelder faglært eller ufaglært, gjelder prisen for faglært i fag relevant for arbeidet. Ved regningsarbeid skal timepris på ufaglært være minimum 10 % lavere enn timepris for faglært i relevant fag.

7. Rapporteringsplikt til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR)

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR) i henhold til [lov om skatteforvaltning § 7-6](#).

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer nedover i kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

Kommentert [SH13]: Motiverer ufaglærte og deres arbeidsgivere til å gå inn i ordningen med fagbrev på jobb

Kravet gir en fordel til seriøse som bruker faglærte eller har et bevisst og redelig forhold til faglært og ufaglært.

Kunden forventer normalt å få arbeidet utført av faglærte.

8. Språk

[Velg en av alternativene til språkkrav]

Alternativ 1 - Brukes på rammeavtaler og kontrakter som omfatter arbeid som berører sykehus i drift:]

All kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet skal foregå på norsk. Personer som benyttes til å utføre oppdrag for byggherren skal kunne kommunisere på en slik måte at det unngås at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår eller gjør seg forstått. Følgende gjelder:

- Personer som benyttes til å utføre oppdrag for byggherren skal være i stand til å kommunisere på skandinavisk (norsk, dansk eller svensk).

[Alternativ 2 - Brukes på kontrakter som omfatter arbeid som ikke berører sykehus i drift, typisk utendørs eller nye bygg utenfor eksisterende sykehus i drift:]

All kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet skal foregå på norsk. Personer som benyttes til å utføre oppdrag for byggherren skal kunne kommunisere på en slik måte at det unngås at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår eller gjør seg forstått. Følgende gjelder:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.
- Alle på bygge- eller anleggsplassen skal forstå sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, risikovurderinger, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

9. Lønns- og arbeidsvilkår

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte og ansatte hos underleverandører (herunder innleid arbeidskraft) som direkte medvirker på kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse.
- Forskrift om allmenngjort tariffavtale der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere og arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleid arbeidskraft). Dette gjelder bare for arbeidstakere som direkte medvirker på kontrakten. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal leverandøren rette forholdet. Der bruddet har skjedd hos en underleverandør (herunder bemanningselskaper) er rettingsplikten begrenset til krav

som er fremmet skriftlig innen tre måneder etter lønnens forfallsdato, både for krav som følger av allmenngjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og begrensninger som følger av [lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. av 4. juni 1993 § 13](#) skal gjelde i begge disse tilfellene.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert. Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan byggherren på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

10. Bruk av underleverandører, herunder innleid arbeidskraft

Leverandøren kan ikke ha flere enn to ledd underleverandører i kjeden under seg, jf. anskaffelsesforskriften [§ 8-13](#) og [§ 19-3/ forsyningsforskriften § 7-8](#).

Ved mislighold kan byggherren kreve at leverandøren skifter ut underleverandører uten omkostninger for byggherren.

Ved inngåelse av kontrakter om underentreprise som overstiger en verdi på kr 500.000 eks. mva. skal leverandøren innhente skatteattest, jf. forskrift om offentlige anskaffelser. Fra underleverandører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Leverandøren skal på forespørsel fra byggherren fremlegge skatteattesten.

Der attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan byggherren kreve at underleverandøren skiftes ut uten omkostninger om forholdet ikke rettes innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om krav om utskifting om så ikke skjer.

11. Betaling til bank

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleid arbeidskraft som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, skal utbetales til konto i bank.

12. Revisjon

Byggherren, eller eksternt revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd.